

1.

18. ve 19. yüzyıllarda Avrupa'da yaşanan teknolojik devrimler, Osmanlı Devleti'nin ekonomik yapısını derinden sarsmıştır. Avrupa'da seri üretime dayalı fabrika sistemi gelişirken, Osmanlı Devleti ekonomik üretimde hâlâ geleneksel el tezgahlarına bağlı kalmıştır. Avrupa'da ucuza mal edilen ürünlerin gümrük vergilerinin düşük olması sebebiyle Osmanlı pazarına kolayca girmesi, yerli esnafın rekabet gücünü kırmış ve birçok atölyenin kapanmasına yol açmıştır. Bu durum zamanla işsizliğin artmasına ve halkın ekonomik olarak zor duruma düşmesine neden olmuştur. Osmanlı Devleti, bozulan bütçesini dengelemek için dış borç alsa da bu borçları ödeyemeyince "Duyun-u Umumiye" (Genel Borçlar İdaresi) kurularak devletin temel gelir kaynaklarına Avrupalı devletler tarafından el konulmuştur.

Bu metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki sanayileşme hızına ayak uyduramadığına
- B) Ekonomik bağımsızlığın kaybedilmesinin toplumsal refahı olumsuz etkilediğine
- C) Duyun-u Umumiye'nin kurulmasıyla Osmanlı Devleti'nin mali egemenliğinin zedelendiğine
- D) Yerli atölyelerin modernleşmesi için Avrupa'dan borç alınan paraların kullanıldığına

2.

Fransız İhtilali ile dünyaya yayılan milliyetçilik akımı, "her milletin kendi bağımsız devletini kurma hakkı olduğu" fikrini savunmuştur. Bu fikir, çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde yaşayan farklı azınlıklar (Sırp, Bulgar, Rum vb.) arasında hızla karşılık bulmuştur. Avrupalı devletlerin de kışkırtmasıyla Balkanlarda çıkan isyanlar sonucunda Osmanlı Devleti büyük toprak kayıpları yaşamıştır. Bu dağılmayı önlemek isteyen bazı aydınlar; din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin herkesin "Osmanlı vatandaşı" sayılmasını öngören Osmanlılık akımını savunmuşlardır. Ancak Balkan Savaşları sırasında bu milletlerin isyan ederek ayrılması, Osmanlılık fikrinin devleti kurtarmaya yetmediğini göstermiştir.

Buna göre Osmanlılık akımının başarısız olmasındaki temel neden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İslamcılık fikrinin tüm Müslümanları halife etrafında toplayamaması
- B) Fransız İhtilali'nin yarattığı milliyetçilik duygusunun azınlıklar arasında daha etkili olması
- C) Batıcılık fikrinin Avrupa'daki gelişmeleri sadece askeri alanla sınırlı tutması
- D) Türkçülük akımının Milli Mücadele'ye zemin hazırlamış olması

3.

19. yüzyılda Osmanlı yöneticileri, devletin çöküşünü engellemek ve Avrupalı devletlerin azınlık haklarını bahane ederek iç işlerimize karışmasını önlemek amacıyla Tanzimat ve Islahat Fermanlarını ilan etmişlerdir. Tanzimat Fermanı ile hukuk önünde herkes eşit kabul edilmiş, can ve mal güvenliği devlet garantisine alınmıştır. Islahat Fermanı ile de gayrimüslimlere karşı küçük düşürücü ifadelerin kullanılması yasaklanmış ve onlara yeni haklar verilmiştir. Bu süreç, 1876'da Kanun-u Esasi'nin kabulü ve Meşrutiyet yönetimine geçilmesiyle devam etmiş; böylece padişahın yanında halkın seçtiği bir meclisin de yönetimde söz sahibi olması hedeflenmiştir.

Metinde verilen bilgiler doğrultusunda;

- I. Kişi egemenliğinden halk iradesine doğru bir geçiş sürecinin yaşandığı,
- II. Hukuk üstünlüğünün devlet politikası olarak benimsenmeye başlandığı,
- III. Yapılan yeniliklerin tek amacının sınırları genişletmek olduğu,

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

4.

Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü Selanik; limanı ve demiryolu bağlantısı ile Avrupa ile ticaretin geliştiği, farklı dillerde gazete ve dergilerin yayımlandığı, çok kültürlü bir yapıya sahipti. Şehirde Türklerin yanı sıra Rumlar, Yahudiler ve Bulgarlar gibi farklı milletler bir arada yaşamaktaydı. Ancak Fransız İhtilali'nin etkisiyle bu farklı milletler arasında bağımsızlık fikirleri tartışılmaya başlanmış ve şehirdeki huzur ortamı bozulmaya başlamıştır. Mustafa Kemal, gençlik yıllarında bu hareketli sosyal ve siyasi yapının içinde büyürken, hem Batı'dan gelen yeni fikirleri takip etme hem de devletin karşılaştığı sorunları yerinde gözlemlene fırsatı bulmuştur.

Buna göre Selanik şehrinin Mustafa Kemal üzerindeki etkisi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çok kültürlü yapısının farklı düşüncelere saygı duymasını sağladığı
- B) Basın-yayın faaliyetlerinin fikir dünyasını zenginleştirdiği
- C) Şehrin ekonomik refahının onda sadece ticaret yapma isteği uyandırdığı
- D) Siyasi karışıklıkların vatanın kurtuluşuna yönelik çözüm arayışlarına yönelttiği

5.

Mustafa Kemal, Şemsi Efendi Mektebi'nde eğitim görürken modern eğitim teknikleriyle tanışmış ve yenilikçi bir bakış açısı kazanmıştır. Daha sonra devam ettiği Manastır Askerî İdadisi'nde tarih öğretmeni Tevfik Bey'in etkisiyle Türk tarihine olan ilgisi artmış; vatan şairi Namık Kemal ve Türkçülüğü savunan Mehmet Emin Yurdakul'un eserlerini okuyarak vatanseverlik duygularını pekiştirmiştir. Aynı zamanda Fransızca öğrenerek J.J. Rousseau ve Voltaire gibi düşünürlerin eserlerini orijinalinden okumuş; milli egemenlik, adalet ve özgürlük gibi evrensel kavramları benimsemistir.

Bu bilgilere dayanarak Mustafa Kemal hakkında aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Yerli ve yabancı yazarların fikir dünyasının zenginleşmesine katkı sağladığı
- B) Eğitim hayatı boyunca sadece askeri derslere odaklanarak siyasetten uzak durduğu
- C) Batı medeniyetinin temel düşünce yapısını yakından incelediği
- D) Tarih ve edebiyat merakının milli benlik duygusunu geliştirdiği

6.

Mustafa Kemal, İstanbul Harp Akademisi'nden mezun olduktan sonra ilk görev yeri olan Şam'a atanmıştır. Şam'da görev yaptığı süre boyunca devletin uzak bölgelerindeki idari eksiklikleri ve halkın yaşadığı zorlukları yakından görmüştür. Burada arkadaşlarıyla birlikte "**Vatan ve Hürriyet Cemiyeti**"ni kurarak ülkenin içinde bulunduğu durumdan kurtulması için teşkilatlanma çalışmalarına başlamıştır. Bu faaliyetleri nedeniyle amirleri tarafından takdir edilmiş ve daha sonra Selanik'teki 3. Ordu'ya atanmıştır.

Bu metinden hareketle Mustafa Kemal'in;

- I. Teşkilatçılık,
- II. Liderlik,
- III. Siyasi tarafsızlık,

özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7.

1911 yılında İtalyanların Trablusgarp'a saldırması üzerine Osmanlı Devleti, donanması yetersiz olduğu ve Mısır İngiliz işgali altında bulunduğu için bölgeye resmi bir ordu gönderememiştir. Bunun üzerine Mustafa Kemal ve Enver Paşa gibi genç subaylar, gizlice ve kılık değiştirerek Trablusgarp'a gitmişlerdir. Mustafa Kemal, bölgedeki yerli halkı İtalyanlara karşı örgütleyerek Tobruk ve Derne'de başarılı savunma savaşları yapmıştır. Bu başarılar sonucunda halkın güvenini kazanan Mustafa Kemal, yetersiz imkanlara rağmen büyük bir direniş başlatmıştır.

Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki bu mücadelesi onun aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisiyle doğrudan ilişkilendirilebilir?

- A) İnkılapçılık
- B) Vatanseverlik ve Teşkilatçılık
- C) Mantıklılık ve Gerçekçilik
- D) Barışçılık ve İnsancılık

8.

Balkan Savaşları patlak verdiğinde Mustafa Kemal, Gelibolu Yarımadası'ndaki Bolayır bölgesinde görevlendirilmiştir. Bu görev süresince bölgenin coğrafi yapısını, kıyılarını ve stratejik noktalarını en ince ayrıntısına kadar inceleme fırsatı bulmuştur. Bu durum, birkaç yıl sonra başlayacak olan I. Dünya Savaşı'nda İngiliz ve Fransız kuvvetlerinin Çanakkale'ye çıkarma yapacağı yerleri önceden tahmin etmesinde ve savaşın kazanılmasında belirleyici rol oynamıştır.

görevinin ona sağladığı en büyük kazanım nedir?

- A) Balkan devletlerinin askeri gücünü zayıflatmak
- B) Edirne'nin kurtarılmasını tek başına sağlamak
- C) İlerideki askeri hareketler için bölgenin coğrafi yapısını tanıması
- D) Osmanlı ordusunun modernleşmesini tamamlaması

9.

1913 yılında Sofya'ya Askerî Ataşe olarak atanan Mustafa Kemal, burada sadece askeri görevlerini yerine getirmekle kalmamış, aynı zamanda bölgedeki diplomatlarla görüşerek uluslararası diplomasi kurallarını öğrenmiştir. Bulgar Parlamentosu'ndaki oturumlara katılarak parlamenter sistemi ve demokrasinin işleyişini yakından gözlemlemiştir. Ayrıca Sofya'da yaşayan Türklerin kültürel ve siyasi sorunlarıyla ilgilenerek onların haklarını savunmuştur.

Bu bilgiler ışığında Mustafa Kemal'in Sofya'daki görevinin ona hangi alanda deneyim kazandırdığı söylenemez?

- A) Uluslararası diplomasi ve devlet yönetimi
- B) Demokratik sistemlerin işleyişi
- C) Azınlık hakları ve sosyal sorunlar
- D) Deniz aşırı askeri operasyonlar ve donanma yönetimi

10.

Meşrutiyet yönetimine karşı olan bazı gruplar, 13 Nisan 1909'da İstanbul'da "31 Mart Olayı" olarak bilinen bir ayaklanma başlatmışlardır. Bu ayaklanma, anayasal düzene ve yeniliklere karşı bir tepki niteliğindedir. Selanik'te hazırlanan ve Mustafa Kemal'in kurmay başkanlığını yaptığı, adını bizzat kendisinin koyduğu "Hareket Ordusu" İstanbul'a gelerek bu isyanı bastırmış ve Meşrutiyet düzenini korumuştur.

31 Mart Olayı'nın Hareket Ordusu tarafından bastırılması aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Ordunun yenilikleri ve anayasal düzeni savunduğunun
- B) Padişahın yönetimdeki etkisinin daha da arttığının
- C) Azınlık isyanlarının tamamen sona erdiğinin
- D) Osmanlı Devleti'nin eski gücüne kavuştuğunun

CEVAP ANAHTARI

Soru No	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cevap	D	B	B	C	B	B	B	C	D	A